

- 5) VARZARI Pantelimon, INTRODUCERE ÎN ELITOLOGIE, Chișinău: CE USM, 2003
- 6) Weber M., Politica, o vocație și o profesie. – București, 1992.
- 7) William Genieys, Armand Colin, **SOCIOLOGIE POLITIQUE DES ELITE(S)**, 2011
- 8) *Аристотель*. Политика // *Аристотель*. Сочинения: В 4 т. Т. 4. – М.: Мысль, 1983. – С.376 – 644.
- 9) Лэш Кристофер, Восстание элит и предательство демократии, Пер. с англ./ Перевод Дж. Смити, К Голубович. М.: Издательство "Логос", Издательство "Прогресс", 2002.–224 с.

VALOAREA PRACTICĂ A STUDIULUI ASUPRA MOBILIERULUI ȚĂRĂNESC

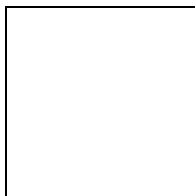
MADAN Elena,
lector superior, UTM

Dacă să facem o paralelă a studiului asupra stilurilor de mobilă și a impactului la crearea noului mobilier, am putea observa că elementele din anumite stiluri (baroc, rococo ș.a.) pot fi întâlnite și în mobilierul de astăzi, adeseori având tendințe de eclecticism, îmbinând mai multe stiluri în unul. Dar ideea principală a celor expuse mai sus s-ar putea reduce, la aceea că numeroasele studii asupra evoluției stilurilor de mobilă se pot reflecta în implementarea elementelor din anumite stiluri în mobilierul modern.

În această ordine de idei, ași putea remarca importanța studiului asupra mobilierului țărănesc cu reflecție în mobilierul modern, care ar avea ca scop promovarea valorilor naționale.

Fiind conducător la tezele de licență în cadrul Departamentului Design Industrial și de Prods, Facultatea Inginerie Mecanică Industrială și Transporturi (FIMIT) a Universității Tehnice a Moldovei, am remarcat o tendință evidentă în alegerea de către studenți a temelor la tezele de licență (dar nu numai, adică atât și la proiectele de an) cu implementarea elementelor naționale la proiectele alese de ei, mai des referindu-se la mobilier.

De ex: Design-concept „Mobilier cameră de zi: în stil național”, studenta Alexeeva Olga, gr. DI-052; „Design-concept Mobilier pentru cafenea”, studenta Mihalache Ludmila, gr. DI-071;

1.a

1.b

Fig.1 Design-concept „Mobilier cu elemente tradiționale”, Carp Nona-Ramona, gr. DI- 101

1.a – vederea de sus, 1.b – vederea perspectivă masa și scaune cu elemente tradiționale

Una dintre problemele întâlnite de către studenți la proiectare cât și în studiul temelor de cercetare, era la căutarea informației cu privire la elementele naționale și implementarea lor în mobilier, deoarece puține studii au fost efectuate în acest domeniu.

Cercetând mai minuțios mobilierul țărănesc, fiind și tematica la teza de doctorat – „Mobilierul țărănesc – sfârșitul sec. XIX începutul sec. XX”, și făcând numeroase cercetări în teren (câte unul două sate din fiecare raion al Republicii Moldova), a fost posibil să le fie prezentat materialul dispus, care a avut impact în realizarea proiectelor.

În acest articol aș vrea să menționez doar câteva elemente caracteristice a mobilierului cu aspect național:

1) **Ornamentatia specifică** din mobilierul țărănesc are cel mai mare impact la interpretarea stilului național. Tot alfabetul simbolurilor – este geometric. Principalele elemente ornamentale, din care este construit ansamblul decorativ, sunt – linia dreaptă, rombul, triunghiul, pătratul și cercul, combinațiile care dau un număr mare de posibilități de ozoare și compoziții. Compoziția este supusă legii repetării, simetriei și ritmului pe care meșterul popular le utilizează. În decor se simte, o anumită concepție despre lume, motivele de pe mobilier – nu sunt linii simple, ele au legătură cu prezentarea din vechime a soarelui, a omului, cu o întreagă lume mitologică. Mobilierul oferă un câmp larg de desfășurare a semnelor solare: lăzile de zestre, dulapurile, cuierile, mesele – toate acestea sunt acoperite de cercuri, rozete, în diferite combinații ornamentale de mare efect prin variația tonurilor și formelor.

2) **Forme și decorații** – executarea elementelor constructive într-o formă decorativă. Aspectele principale a unui mobilier care îi pot ridica valoarea sa artistică sunt elementele constructive alese ce influențează viitoarea formă cât și elementele decorative implicate sau aplicate pe mobilier. Elementele constructive cum ar fi: cornișa, soclu, picioarele, panourile, plăcile, bordurile, ramele cu tăblii, lezena, ramele profilate, cadrul și centura, spătarele, brațele de

saun și fotolii, legăturile picioarelor, capetele de pat, ramele de oglinzi, șipcile de acoperire, inclusiv îmbinările [1, 20-27], au scopul principal de susținere, adică predomină funcționalitatea, dar dacă luate fiecare în parte au aspecte decorative specifice care contribuie la identificarea fiecărui stil.

3) **Materialul** din care sunt făcute piesele de mobilier. Este caracteristic să se utilizeze mobilier masiv din lemn prelucrat sau brut. Lemnul a fost prelucrat artistic din cele mai îndepărtate timpuri, dar ținându-se cont de însăși structura și duritatea lui. Din aceste considerente cel mai frecvent este folosit coniferul – bradul și pinul. Foioasele, cum sunt stejarul, salcâmul, teiul, fagul, cireșul, vișinul ș.a. au fost utilizate pentru duritate și pentru structura decorativă a fibrelor. Utilizarea foioaselor pentru confecționarea mobilierului era limitată din cauza prelucrării mai costisitoare a acestuia. Acest fapt este confirmat de varietatea lemnului din care este confecționat unul și același element de mobilă, astfel se întâlnesc mai des paturi confecționate din brad și mai rar din stejar sau din cireș. Același lucru îl urmărim și la confecționarea celorlalte piese.

4) **Accesorii constructive** de asamblare și funcționare. Accesoriile funcționale asupra cărora s-a căutat armonizarea cu restul ornamentației au fost: mânerele trăgătoare, balamalele, rozetele pentru chei, cheile, butonii trăgători, saboții, cuiele decorative. [1, 28]

5) **Tapiterii** – studiile actuale pe plan mondial au drept scop determinarea formei optime a acestor piese de mobilier sau stabilirea de soluții constructive capabile să confere, în final confortul dorit.[1, 35-36] Pentru tapițarea mobilierului se pot folosi textile cu imprimeuri și ornamente tradiționale, însă trebuie să se țină cont ca aceste elemente sunt destul de puternice și este de preferat de limitat doar la câteva din ele.

Mobilierul constituie o componentă esențială a interiorului și este în același timp un domeniu caracteristic al artei populare.

Caracteristic pentru mobilierul popular este simplitatea formelor și delicatetea decorului, faptul că fiecare piesă constituie o operă în sine, care se încadrează perfect în interiorul respectiv, fără să fie conceput în ansambluri.

Analiza lucrărilor de specialitate în raport cu cercetările efectuate în teren au contribuit la o clasificare a ornamentației în mobilierului tradițional sub mai multe aspecte, atât ca materiale și tehnică de execuție (incizie, creștătură, horjarea, pictură, sculptură și traforaj), cât și ca sistem ornamental unde au fost delimitate trei tipuri de motive ornamentale (geometrice, fiziomorfe și biomorfe).

În arta populară fie vorba de sculptură și decorul în piatră sau lemn, fie de elementele decorative de pe covoare sau țesături sau în arhitectura, interiorul sau mobilierul țărănesc putem să găsim multe asemănări cu privire la decorul, ornamentație, cât și hotărârea compozițională a acestora. Putem de asemenea să găsim mai multe asemănări la diferite popoare, ne referim aici mai mult la

ornamente dar și la elementele artistice plastice, cum ar fi: simetria/ asimetria, dinamica/ statica, elemente de ritm, contrast/ accent sau proporție. Ceea ce le diferențiază este hotărârea ansamblului compozițional cât și variații a ornamentelor.

Este evident legătura artei populare a Moldovei cu arta populară din România, Ucraina, Rusia. Multe în comun o are cu arta populară din Ungaria, Bulgaria și Polonia. Aceasta poate fi observat prin compararea unor aspecte ale artei decorative, de asemenea sunt multe în comun în planificarea locuinței și în construcția caselor. [2, 82]. De fapt, această comparare a artei populare o găsim la mai mulți autori, de ex: în lucrarea *Декор в народной архитектуре Молдавии* de M. Livșiț în care afirmă că decorul țărănesc a caselor țărănești din Moldova sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX este specific ocupând un loc aparte, dar totuși are elemente comune cu arta populară din țările vecine. Dacă să comparăm motivele ornamentale aparte, unele sau alte tehnici, vom găsi analogi și în arta rusească, și ucraineană, și românească. [3, 53-54] Iar în lucrarea *Ornamentica tradițională comparată* de Nicolae Dunăre [4, 5], în care a făcut un aport asupra clasificării ornamentelor tradiționale ale altor popoare europene, și respectiv, aducând mai multe exemple a diferitor autori care au atins aceste aspecte. Un alt autor, care pentru a surprinde implicațiile axiologice ale monumentului sătesc, după necesități de încadrare, pe lângă cele integrativ istorice carpato-balcanice a prezentat și materiale comparativ-istorice extraeuropene și general umane, a fost Romulus Vulcănescu în lucrarea *Coloana Cerului*, [5, 10], care considera că fără comparație și analogie cu alte monumente similare n-ar fi putut să redea întreaga complexitate a fenomenului cultural pe care la urmărit. Un alt autor, Paul Petrescu în lucrarea sa *Motive decorative celebre* [6, 7], pentru a sublinia specificul ornamentelor tradiționale românești a ales calea comparativă a cultului *soarelui, a pomului vieții, a omului, a calului și călărețului* cu alte popoare „Ilustrând o mentalitate a trecutului și fiind semne ale unor înțelegeri a lumii și a vieții caracteristice unor anumite stadii de dezvoltare ale societății omenești. Motivele de artă populară de valoare și circulație universală nu apar însă izolate, ci ele trebuie citite întotdeauna în contextul decorativ al artelor populare naționale. Ele se subsumează unor structuri decorative care sânt specifice unui popor sau altuia, unei zone etnografice sau alteia”. [6, 7]

O explicație a originii decorului, o încearcă să o dea și Cucu Nicolae în lucrarea sa „Mobilierul locuinței. Tradiție și modernitate”, în care face referință la elementele vii ale naturii și în obsesia pe care acestea o exercită asupra omului când el se află în fața unei ambianțe simple, geometrice. Căutând întotdeauna să se înconjoare cu imaginea elementelor vii din natură (dovadă tendința de a introduce în interior elementele florei) omul le-a concretizat, potrivit

posibilităților sale intelectuale, prin stilizări și tehnici diverse, într-o nesfârșită complexitate de figuri decorative.

Ori de câte ori omenea a simțit nevoia unei schimbări a ambianței datorită evoluției sale și a privit în urmă pentru a-și găsi elementele ca să-și sprijine noile forme, s-a adresat mai întâi structurilor sau formelor constructive și de cele mai multe ori le-a căutat în arta populară. Din punct de vedere a mobilierului, acest produs popular conține structuri simple și ingenioase iar decorul său reprezintă ceea ce ființa umană are mai profund și permanent în spiritul său: echilibru. [7, 12]

În ceea ce privește dimensiunea volumelor există o concordanță firească cu spațiile cărora le sunt destinate. Fiind în general de proporții reduse, casele sunt utilizate cu obiecte relativ mici. Raportul față de înălțimea omului este astfel ales încât piesa de mobilier să se subordoneze acestuia și nicidecum să-l domine, fapt constatat în locuințele țărănești din nordul Europei.[8, 119]

În decorul mobilierului se observă o reținere față de limitarea precisă a ornamentelor, ținându-se cont doar de încadrarea organică pe suprafețele date. Preferința în viziunea plastică înclină deci spre simplitatea volumelor având suprafețe gravate în întregime cu motive predominant geometrice. [8, 121] Caracteristicile constructive ale mobilierului tradițional constau în proporționalitatea, combinarea perfectă a diferitor obiecte într-un ansamblu integrat.

Amplasarea decorului pe suprafețele pieselor de mobilier este măsurată cu rigoare, fiind mai densă pe porțiunile principale expuse vederii, ceva mai rară pe porțiunile laterale și lipsind cu totul pe acele părți ce se consideră a nu putea fi văzute. Astfel paturile au sculptate numai picioarele, scândurile lungi nefiind decorate sunt acoperite cu țesături. Descreșterea gradată a densității decorului este ușor observabilă la lăzile de zestre, care aveau a valoare artistică însemnată, a căror suprafețe sunt divers expuse: fațada principală, cele două părți laterale și capacul. Diferențieri se ivesc și în ce privește ornamentarea elementelor componente, într-un fel fiind natura decorului destinat suprafețelor plane mari și altfel fiind aceea a decorului stinghiilor subțiri alcătuind picioarele sau marginile. [9, 39]

2.a

2.

2.c

Fig.2. Interior tradițional românesc, trecut – prezent

2.a – interior tradițional românesc, 2.b – scaune tradiționale românești, 2.c – șemineu rustic [10]

Cea mai frecventă greșeală în amenajarea unui interior rustic este încercarea de a imita un interior tradițional prin aglomerarea de elemente specifice. Este doar necesar de a găsi accente de mobilier și decorațiuni tradiționale prin care s-ar evidenția un interior modern. Nu e bine să fie alăturat un covor românesc lângă

o masa rustică din lemn masiv și scaune tradiționale sculptate, deoarece se va obține o atmosfera încărcată. Textilele - fiind foarte bogate în culori și motive, va fi de ajuns un singur element textil într-o cameră pentru a face trimitere la atmosfera tradițională. [10]

În concluzie putem menționa că în articolul de față au fost evidențiate doar unele elemente specifice pentru un mobilier modern cu influențe tradiționale, care utilizate în practică și dozând corect elementele tradiționale în atmosfera contemporană am putea obține un interior cu stil, bazat pe contrastul estetic vechi-nou, tradițional-modern.

Bibliografie:

1. Gh. Țăranu, R. Țăranu, *Stiluri de mobila si tehnica de executării decorațiunilor*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1991.
2. А. И. ЗАХАРОВ, *Народная Архитектура Молдавии*, Государственное издательство литературы по строительству, архитектуре и строительным материалам, Москва, 1960.
3. М. Я. ЛИШИЦ, *Декор в народной архитектуре Молдавии*, Ed. Știința, Chișinău, 1971.
4. N. DUNĂRE, *Ornamentica tradițională comparată*, Ed. Meridiane, București, 1979.
5. R. VULCĂNESCU, *Coloana Cerului*, Ed. AcademiaRSR, București, 1972.
6. P. PETRESCU, *Motive decorative celebre*, Ed. Meridiane, București, 1971.
7. N. Cucu, *Mobilierul locuinței. Tradiție și modernitate*, Ed. Meridiane, București, 1974.
8. R. Capesius, *Mobilierul țărănesc românesc*, Ed. Dacia, Cluj, 1974.
9. P. Petrescu, *Creația plastică țărănească*, Ed. Meridiane, București, 1976.
10. <http://joocastudio.ro/stilul-rustic-modern-in-designul-de-interior/>

STUDIUL CONȘTIINȚEI DIN PERSPECTIVA METODEI FENOMENOLOGICE

Vrabie Victoria, doctorandă,
Universitatea de Stat din Moldova